

CIUTADÀ PEP RIBERA

Lídia Santos i Arnau

Professora titular de Dret Internacional Privat, UAB (jubilada);
expresidenta de l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates
i exdiputada del Grup Socialista al Parlament de Catalunya

Vaig conèixer en Josep Ribera a finals dels vuitanta, no sé exactament en quin moment, però sí el motiu, com ara explicaré. Ell era ja una persona reconeguda i el seu Centre de Documentació i Informació Internacionals, el CIDOB, una institució de prestigi. Jo era en aquell moment una professora de Dret Internacional Privat que tot just havia accedit a Titular d'Universitat i portava treballant en temes d'immigració des del 1985, quan s'aprova la primera llei moderna d'estrangeria i moment també en què s'iniciava un fort procés immigratori cap a Espanya.

Aquest va ser el motiu de la nostra trobada i la causa de la nostra intensa, fructífera i cordial col·laboració durant gairebé dues dècades. També de la nostra amistat.

Cal entendre el moment –els anys noranta– i cal entendre el paper cabdal que va jugar en Pep Ribera al front del CIDOB i la seva relació amb ACSAR (Associació Catalana de Solidaritat i Ajuda als Refugiats), en aquells temps tan difícils com apassionants. En Pep va contribuir a la comprensió del fenomen complex que significava l'arribada continua de persones immigrants; així, va ajudar a facilitar la seva acomodació social i a preservar la convivència.

No era un objectiu fàcil, només calia mirar al nostre voltant, a França sense anar més lluny, per saber que el repte era gran i ple de riscos. Però la realitat és que les institucions catalanes, públiques i privades, es varen posar les piles i Catalunya va bullir: ajuntaments, diputacions, sindicats, universitats, la Secretaria d'Immigració creada pel Govern, centres i associacions diverses, com també, i de manera destacada, el CIDOB. Totes elles es van posar en marxa amb jornades, seminaris, cursos, publicacions, projectes, programes, polítiques –des de formació de mediadors a una llei de Barris impulsada pel Govern el 2004 per actuar a favor de la dignificació de zones en risc, etc. Aquesta feina conjunta va acabar determinant que, tot i les grans dificultats, l'arribada de més de 1.500.000 persones de procedències ben

diverses en deu anys es fes de manera prou raonable i sense tensions desbordants.

En tot aquest panorama efervescent, el paper d'en Josep Ribera fou inestimable. La seva posició i la seva experiència prèvia li permetien veure ràpidament la transcendència del que estava passant, i cal destacar la seva capacitat de promoure i organitzar al sí del CIDOB seminaris, jornades, cursos i màsters sobre el fet de la immigració, abordant-lo des de totes les seves dimensions i angles –legals, socials, demogràfics, antropològics, sanitaris o religiosos–, en un abordatge holístic, com diríem ara, al que res no escapa.

El seu tarannà li va permetre aplegar al voltant del CIDOB a la majoria d'experts que, a Catalunya o arreu d'Espanya, treballaven aquests temes sigui en el marc teòric o en la vessant pràctica, en l'Administració o en les associacions d'immigrants o per a immigrants, i crear les sinèrgies per a què els dos camps es trobessin i fessin intercanvi de reflexions i d'experiències, que treballessin plegats. També la munió d'experts internacionals amb els que ens va facilitar l'inestimable intercanvi de visions i experiències. Amb tot, el seu llegat no quedaria complert si, a més a més, no tinguéssim en compte a tota la gent formada en aquests cursos, alguns dels quals són avui valuosíssims experts de referència al nostre país.

Tot plegat constituí una xarxa de seguretat, invisible però consistent, ben necessària per a poder bastir –en el marc d'una societat que es descobria amb neguit diversa– una societat prou cohesionada. Continuar aquest camí, en el que mai està tot acabat ni tot dit, és cosa necessària en els temps actuals.

En Pep Ribera, cal dir-ho, va ser una d'aquestes persones especials que honoren amb lletres grans la condició de ciutadà.

Capella dels Infants Orfes, locals de Cidob